

yurdukları ve hile ashabi matlup pek meşkûktur. Tevzi edilse bile pek az istifade edeceklerdir. Adana'da bir ziraat mektebi var. Bunun bütçesi müzakere edilirken; Adana'nın istikbalinin ve memleketin pamuğa olan ihtiyacını nazarı dikkate alarak pamuk zerriyatının terakkisine sarf edilmek üzere birçok tahsisat vaz'ını iltizam etmiştik. Eğer tasvip buyurursanız Adana'daki Ziraat Mektebinde pamukçuluğun terakkisine, islah ve kemaline sarf edilmek üzere bu paranın oraya tahsisini teklif ederim. (Muvafık sesleri, reye sesleri).

REİS — Efendim! Başka söz istiyen var mı?

AHMED REMZİ B. (Gazianteb) — Efendiler bu parayı sahipleri istiyormuş. Hem pek çokmuş. Para ise meydanda az kalmış. Onun için gelen mazbatada; paranın garameten taksimi teklif olunmaktadır. Halbuki bu paranın sahipleri zürradır, ihtiyacı da vardır. Hattâ zengin bile olsa paranın sahibidir ya, hakkını alıyor. Sahipleri dururken şuraya buraya verelim demek, zannedersem muvafık olmaz. (Sahibi malûm değil sesleri).

ŞAHİN Ef. (Gazianteb) — Arkadaşım Remzi Beyin buyurduğu gibi paranın sahipleri meydanda dururken ziraate sarf etmek doğru değildir. Fransızların işgal ettiği Adana'nın bütün zürratına verilmek isteniyorsa Fransızların işgal ettiği diğer livalara da teşmil edilmek lâzımgelir. (Para Adana vilâyetinin sesleri). Bilhassa Gazianteb gibi üç bin hanesi harabolmuş yerler vardır.

ŞÜKRÜ KAYA B. (Menteşe) — Efendim! Ahmed Remzi Beyin mütalâaları vârit değildir. Çünkü sahipleri belli değildir. Tarihte bunun bir misali vardır. Vaktiyle İbrahim Paşa Mora'dan Mısır'a dönerken Midilli'ye uğramış, bütün ahaliye üçer mecdiye iane vermiş. Hristiyanlar bu paraları toplamışlar, mektep ve hastane yapmışlar ki, bugün hâlâ durur. İslamlar ise o gün parayı kendilerine ziyafet çekmişler ve yiyip bitirmişler. Şimdi bu parayı böyle binlerce ashabi istihkaka dağıtacak olursak ortada bir şey kalmaz. Onun için gerek Ferid Bey efendinin ve gerek Halis Turgut Beyin buyurdukları ve hile yaparsak daha nâfi olur. Bendeniz de bunun teklif ediyorum.

REİS — Efendim başka söz istiyen var mı? (Hayıs sesleri)

TAHSİN B. (Aydın) — Efendim ortada mahsulâtını harmanlarda terk ederek canını kurtarmak için kaçmış bir ahali vardır. Onların harmanlarda terk ettikleri mahsulâtın mütahassıl bir para var ve bu paranın o mağdur ve zulümdide ahaliye aidolduğu da meydındadır. Biz kim oluyoruz ve ne salâhiyetle halkın parasını alıp da «zeyde, amra» tevzi ediyoruz? Bu mağdur halkın hakkını alıp bir müessesesi hayriyeye sarf ediyorsunuz. Bu bizim salâhiyetimiz dâhilinde midir? Fransızların bırakıp terk ettiği emvalden ne kalabilmişse, mallarını harmanlarda terk ederek geldikleri anlaşlan bu fakir fukaraya az çok tevzi etmekten daha doğru ve musip bir şey yoktur ve olamaz. Binaenaleyh bunu biz «Adana'nın Ziraat Mektebini terakki ettireceğiz» diye mektebe ve saireye sarf etmeye hakkımız yoktur. Binaenaleyh bu parayı az çok istihkakı sebk eden o fakir ahaliye vermekten daha iyi bir şey olamaz. Bendeniz, encümen mazbatasının kabulünü teklif ediyorum.

VEHBI B. (Karesi) — Efendim mesele, esasen Meclisi Âliye tefsiren gelmiştir. Fakat neyi tefsir ettiğimizi bendeniz bilmiyorum. «Fakat madde muğlaktır, filân maddeyi tefsir edin» diye bir madde yok. Tefsir olunacak bir madde var ki, zaten onun üzerinde müdavelei efkâr ediyoruz. O da «mağsup ve mağsubunin» lerin meçhul olmasıdır. Binaenaleyh, ashabi istihkakın kendi haklarını ispat için mahkemeye müracaat etmek mecburiyetinde kalmaları, birçok fukarayı ahali ve köylülere müşkülâta düşürüyormuş. Buna meydan kalmamasın ve Meclisi idareler bakiye kalmış olan kırk bin lirayı şu suretle tevzi etsin, diye İcra Vekilleri Heyeti reddiyat usulünde yapamamışlar. Hazinesden matlubu olanların usulüne de tevfiik edememişlerdir. O da müşkül oluyor. Bunun üzerine idarî bir şekilde yapalım diyerek tefsir suretinde Meclisi Âliye getirmişlerdir. Bu, acaba bir tefsir midir? Yoksa Meclisi Âlinin icraî sıfatının bir tecellisi midir? Bendenize bu, tefsirden ziyade Meclisi Âlinizin icraî sıfatının bir tecellisidir. Bu itibarla, Amra zeyde veya köylüye aidolan bir paralı, şuraya buraya vermeye salâhiyedar mıyız? Zannederim ki, buna salâhiyetimiz yoktur. Yalnız, bizim burada düşüneceğimiz nokta; bu ashabi istih-